



“Stadskanaal: Samen met de burger”

Integraal beleidskader Sociaal Domein



1. Inleiding:

Wij kunnen ons in Nederland gelukkig prijzen met een van de sterkste sociale stelsels ter wereld. Maar dit stelsel staat onder druk. Het kan beter en goedkoper. “Samen met de burger” is daarom het adagium van het kabinet. Zelfredzaamheid, ruimte voor eigen en maatschappelijke initiatieven, durven loslaten als overheid en tegelijkertijd “er zijn” voor wie een beroep moet doen op de overheid. Dat is de kern van de noodzakelijke transformatie voor de gehele overheid. Vanuit dat perspectief is het logisch om gemeenten, als overheid die het dichtst bij de burger is georganiseerd, met de komende decentralisaties Jeugdzorg, WMO/AWBZ en de Participatiewet een grotere verantwoordelijkheid te geven. Door gemeenten te laten signaleren, regisseren en organiseren, krijgt de gemeente de mogelijkheid om succesvol uitvoering te geven aan gericht samenhangend beleid.

Gemeenten ontvangen daarvoor vanaf 2015 één ontschot budget om de taken uit te kunnen voeren. Dit budget is exclusief het I-deel van de huidige WWB. Daarnaast worden bij de invoering van de nieuwe WMO, de Jeugdwet en de Participatiewet met ingang van 2015 kortingen doorgevoerd op zowel de bestaande als de nieuwe taken. Gemeenten zijn dus risicodragend voor de uitvoering.

De gemeente Stadskanaal staat daarmee voor de gecombineerde opgave om samen met onze “ketenpartners” maatwerk te leveren aan haar inwoners gericht op het versterken van de zelfredzaamheid en participatie, te bezuinigen op de uitvoeringskosten en de administratieve lasten voor burgers en professionals te verlagen.

Om op de verschillende niveaus de schotten in het beleid, financiën, voorzieningen en de dienstverlening te kunnen doorbreken is een verbindend kader en een stip op de horizon noodzakelijk. Dit geeft aan ons en onze ketenpartners *koers*, *houvast* en *richting* voor de concrete uitvoering. Op hoofdlijnen beschrijven wij onze visie en uitgangspunten die het Integraal beleidskader vormen voor het totale Sociale Domein en de invoering van de drie decentralisaties in het bijzonder. In de bijlagen 1, 2 en 3 geven wij concreet aan op welke wijze wij dit willen organiseren en de toegang willen regelen.

2. Visie

Wij willen in Stadskanaal een veilige samenleving waarin jongeren naar school gaan, volwassenen aan het werk zijn en kwetsbare en oudere inwoners zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Participatie (meedoen) staat voorop. Inwoners hebben hierbij zelf een verantwoordelijkheid voor hun eigen huishouding, het onderhouden van een sociaal netwerk en deelname aan de samenleving en de arbeidsmarkt. Indien dit op de een of ander manier niet lukt dan regelen wij samen met professionele instanties, zo dicht mogelijk bij de eigen leefomgeving, aanvullende zorg en ondersteuning. Zo nodig faciliteren wij voor kwetsbare inwoners snel en adequaat specialistische geïntegreerde hulp. De rol van de gemeente wordt vooral faciliterend, voorwaarden scheppend en ondersteunend en daar waar nodig regisserend.

Wij hanteren hierbij de volgende verantwoordelijkheidsladder:

- Trede 1: Inwoner is zelf verantwoordelijk voor het participeren
- Trede 2: Inwoner heeft ook een verantwoordelijkheid voor de sociale omgeving (buurt, wijk, familie)
- Trede 3: Daarna pas gemeente, professionals of specialistische zorg

Van iedereen die dat kan, wordt gevraagd verantwoordelijkheid te nemen voor zijn of haar eigen leven. Wanneer mensen zelf vorm geven aan hun toekomst, voegen zij niet alleen waarde toe aan hun eigen leven, maar ook aan de samenleving als geheel.

3. Uitgangspunten

In de uitvoering van deze visie hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- Inwoners zelf verantwoordelijk voor hun problemen
- Van aanbod- naar vraaggerichte dienstverlening.
- Simpel waar het kan. Specialistisch waar het moet
- Eén gezin, één plan en één regisseur
- Vertrouwen geven en loslaten
- Persoonlijk, maatwerk, respectvol, gelijkwaardigheid en serieus genomen worden.

- Zorg en diensten binnen de gestelde financiële kaders (*)
- Houden aan regels. Afspraak is afspraak

(*) De financiële kaders worden enerzijds beïnvloed door Rijksbudgetten en anderzijds door het karakter van een open einde regeling. Dit houdt in dat het risico voor overschrijding bij de gemeente ligt.

4. Organisatie

De zorg en ondersteuning organiseren wij volgens drie lijnen:

0^e lijn: Versterken van de eigen kracht van de burger

80% van onze inwoners redt zich prima zelf. Met lichte zorg en ondersteuning uit de nulde lijn, dichtbij in de eigen leefomgeving. De 0^e lijn bestaat uit formele en informele sociale netwerken waarin burgers participeren. Informele netwerken: gezin, familie, woonvormen, buurt, wijk, etc. Formele netwerken: school, werk, bibliotheek, buurthuis, kerken, algemene voorzieningen, vrijwilligersorganisaties, sport, etc. In de nulde lijn vinden burgers zoveel als mogelijk zelf hun weg. Bij de organisaties in de formele netwerken staat het versterken van de zelfredzaamheid (eigen kracht) van onze inwoners centraal. Preventieactiviteiten en (vroeg)signalering zijn daarbij belangrijk om situaties te voorkomen waar inwoners en gemeenschappen het niet zelf kunnen redden. De eventuele subsidierelatie die de gemeente met deze instellingen en organisaties heeft is/wordt gericht op het leveren van een bijdrage aan het versterken van deze zelfredzaamheid en het versterken van de sociale cohesie in buurten/wijken/dorpen.

1^e lijn: kortdurende ondersteuning en indien nodig verwijzing naar specialistische of langdurige zorg

10-15% van onze inwoners heeft om te kunnen participeren kortdurende 1^e lijnszorg nodig. Dit is: kortdurende ondersteuning gericht op het zo goed mogelijk weer zelf kunnen participeren. Aanvullend en in samenhang met ondersteuning uit de 0^e lijn. Zo nodig vindt doorverwijzing plaats naar specialistische of langdurige zorg. Tijdelijke ondersteuning bij re-integratieactiviteiten richting werk of het treffen van een individuele maatwerkvoorziening valt ook onder deze eerste lijnszorg. Professionals uit de 1^e lijnszorg in het sociale domein en in het medische domein werken samen in netwerken en zijn complementair.

2^e lijn: langdurige en/of specialistische hulp

5-10% van onze inwoners heeft langdurige en/of specialistische zorg nodig. Er is dan sprake van zwaardere problematiek die niet opgelost kan worden met 0^e of 1^e lijnsondersteuning. Gedacht kan worden aan vormen van beschut werken voor mensen met minder dan 20% arbeidsvermogen, dagbesteding, specialistische jeugd GGZ, gesloten jeugdzorg, langdurige individuele en groepsbegeleiding verstandelijk gehandicapten.

Professionals:

Professionals in de 0^e lijn kennen elkaar en werken samen. Zij weten wat er leeft in de wijk/dorp. Zijn gericht op: vraagsturing, vroegtijdige signalering en preventie. Maken gebruik van de eigen kracht, het persoonlijk netwerk van de cliënt, van algemene voorzieningen en acteren volgens de 8 bakens van Welzijn nieuwe stijl.

- | | |
|---|---|
| 1. Zoek de vraag achter de vraag. | 5. Werk integraal. |
| 2. Vertrouw op de eigen kracht van de burger. | 6. Balans tussen collectief en individueel. |
| 3. Ga er direct op af. | 7. Niet vrijblijvend maar resultaatgericht. |
| 4. Breng formeel en informeel in balans. | 8. Geef professionals ruimte |

Professionals uit de 1^e lijn kennen elkaar, werken ook volgens de 8 bakens van Welzijn nieuwe stijl en leveren aanvullende hulp in samenhang met 0^e lijn. Zij zijn gericht om zichzelf zo doelmatig mogelijk weer overbodig te maken. Verwijzen indien nodig snel en zonder overbodige indicatiemomenten door naar de 2^e lijnszorg. Professionals uit de 2^e lijn zijn aanvullend op de 0^e en 1^e lijnszorg en in hun aanpak altijd gericht op het zo snel mogelijk weer zelfstandig acteren van de cliënt.

Alle professionals:

- Zijn in hun dienstverlening niet aanbodgericht maar vraaggericht;
- Ontproblematiseren en ontmedicaliseren, waar mogelijk;
- Zijn gericht op preventie en vroegsignalering en delen zonodig informatie (binnen de privacywetgeving);
- Werken volgens de 8 bakens van Welzijn nieuwe stijl gericht op maximale participatie en weten cliënten daar in te motiveren en te activeren;
- Organiseren zorg en diensten weer dicht bij de mensen zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving;
- Zetten inwoners in hun "eigen kracht".

Het is belangrijk dat alle professionals op alle drie niveaus van zorg en ondersteuning op deze wijze gaan werken. Dit vereist van de professionals bepaalde competenties. Deze competenties worden nog uitgewerkt en vastgesteld. De beoogde werkwijze en de daarvoor noodzakelijk competenties bij medewerkers nemen wij op in de subsidievoorwaarden en in de contracten die wij afsluiten met organisaties in de 0^e, 1^e en 2^e lijn.

Medewerkers die bij de gemeente in dienst zijn moeten aan de competenties worden getoetst en bijgeschoold. Hiervoor komt in 2014 een opleidingstraject beschikbaar. Voor nieuwe medewerkers geldt dit als een vereiste. Wij werken ook samen met organisaties die geen (financiële) relatie hebben met de gemeente. Directe sturing op de professionals is daarbij niet mogelijk. Vanuit onze regierol investeren wij echter wel op een samenwerking die gebaseerd is op de nieuwe werkwijze.

Om deze wijze van werken te ondersteunen wordt er een eenduidige informatievoorziening (ICT, klant- en registratiesysteem) ingericht en onderzoeken we of het bestaande privacyreglement (convenant OGGZ) moet worden aangepast. De gemeente Stadskanaal zal hierbij zoveel mogelijk aansluiten op de landelijke modellen die momenteel in ontwikkeling zijn.

5. Voorbeelden en rollen van de gemeente

Om een en ander te concretiseren is in onderstaand schema voor zowel Zorg, Jeugd als Werk en Inkomen een aantal voorbeelden gegeven van de zorg en ondersteuning in de 0^e, 1^e en 2^e lijn. Ook is een inschatting gemaakt van het aantal gebruikers. Verder is voor elke lijn de rol van de gemeente aangegeven.

	0 ^e lijn	1 ^e lijn	2 ^e lijn
Jeugd 0-23 jaar	Brede scholen, jeugdwerk, sport en bewegen, Project jimmys, voorlichting, preventie	Opvoedingsondersteuning, front-line teams, eerste hulpverlening, begeleid wonen, etc. Circa 2500 Cliënten Doelgroep: Jeugd GGZ	Jeugdreclassering, gesloten jeugdzorg, specialistische GGZ, etc. Circa 150 cliënten Doelgroep: Crisishulp, Gesloten opname
Werk en Inkomen 18 - pensioengerechtigde leeftijd	Arbeidsvermogen >80% zelf op zoek naar werk, al dan niet met ondersteuning uit eigen netwerk. (particuliere) initiatieven ondersteuning minima	Arbeidsvermogen 20-80%: re-integratie activiteiten via TDC gericht op regulier werk. Maatwerkvoorzieningen Schuldhelpverlening 1250 – 1750 cliënten Doelgroep: Participatiewet (oud WWB, WSW)	Arbeidsvermogen < 20% beschut werken / dagbesteding 200 – 400 cliënten Doelgroep: Beschutwerken

WMO/AWBZ 0-100 jaar	Netwerken in de eigen buurt en wijk, buurthuis, algemene voorzieningen zonder indicatie, spreekuren, inloophuizen ggz, etc.	Front-line teams, kortdurende generalistische ondersteuning (social worker). Individuele wmo-voorzieningen Circa 3000 cliënten Doelgroep: Inwoners met vervoersvoorzieningen, woningvoorzieningen, huishoudelijke hulp etc.	Medisch kinderdagverblijf, dagbesteding, langdurige individuele en groeps begeleiding verstandelijk gehandicapten Circa 500 cliënten Doelgroep: Dagbesteding
Rol gemeente	Partner/Facilitator - Voert niet zelf uit maar maakt deel uit van netwerken. - Stimuleert, faciliteert, en ondersteunt initiatieven in de nulde lijn die bijdragen aan de zelfredzaamheid van de burgers. - Verstrekt subsidie dat gericht is op het leveren van een bijdrage aan het versterken van de zelfredzaamheid. - Regisseert en faciliteert het wijkgericht werken om te komen tot vitale wijken	Regisseur: - Organiseren van de toegang Zorg, Jeugd en Werk en Inkomen - Organiseren van een samenhangend aanbod - Samenwerking tussen professionals en hun organisaties. - Coördinatie complexe problematiek (CJGV) Uitvoerder: - Treft (integrale) individuele maatwerkvoorzieningen - Doorverwijzen en indiceren. - Organiseert de noodzakelijke informatievoorziening en ict. Opdrachtgever/subsidieverlener: - Subsidies aan organisaties - Organiseren inkoopprocessen	Opdrachtgever: - De gemeente voert deze zorg niet zelf uit maar geeft (samen met andere gemeenten) het opdrachtgeverschap vorm. - Organiseren inkoopprocessen

6. Samenvatting

Wij willen in Stadskanaal een veilige samenleving waarin jongeren naar school gaan, volwassenen aan het werk zijn en kwetsbare en oudere inwoners zo lang mogelijk thuis blijven wonen. Inwoners hebben hierbij zelf een verantwoordelijk voor hun eigen huishouding, het onderhouden van een sociaal netwerk en deelname aan de samenleving en de arbeidsmarkt. Wij vertrouwen op de kracht van onze inwoners door zaken los te laten maar voor wie een beroep op ons moet doen *zijn wij er* met professionals van ketenpartners die vraaggericht werken vanuit een integrale cliënt benadering. Wij organiseren dit volgens de drie lijnen van zorg en ondersteuning. Het beschreven model in de bijlage 1, 2 en 3 bij deze notitie kiezen wij als leidraad voor de verdere uitwerking van de drie decentralisaties en onze dienstverlening op dit gebied.

Bijlagen:

1. Beschrijving toegangsmodel
2. Toegangsmodel gevisualiseerd
3. Beschrijving van een aantal praktijk gevallen

